

УДК 342.951

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Олена САВИНЕЦЬ,

викладач кафедри правового забезпечення військового факультету фінансів і права
Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено поняття суб'єкта адміністративно-правового забезпечення мобілізації Збройних Сил України, розглянуто систему суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації Збройних Сил України та їх повноваження у цій сфері. За результатами аналізу думок науковців зроблено висновок, що головним суб'єктом адміністративно-правового забезпечення мобілізації Збройних Сил України є держава, яка здійснює адміністративно-правове забезпечення мобілізації Збройних Сил України через свої органи та їх посадових осіб. Також, підсумовуючи позиції науковців, запропоновано класифікацію суб'єктів, які здійснюють адміністративно-правове забезпечення мобілізації Збройних Сил України.

Ключові слова: держава, суб'єкт забезпечення, суб'єкт адміністративно-правового забезпечення мобілізації Збройних Сил України, Президент України, органи державної влади, класифікація.

SUBJECTS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF MOBILIZATION OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE

Olena SAVYNETS,

Lecturer at the Department of Legal Support of
Military Faculty of Finance and Law of
Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

SUMMARY

The article is devoted to the concept of the subject of administrative and legal provision of the mobilization of the Armed Forces of Ukraine, the system of subjects of administrative and legal support of the mobilization of the Armed Forces of Ukraine and their powers in this area are examined. According to the results of the analysis of the opinions of scientists, it was concluded that the main subject of the administrative and legal provision of the mobilization of the Armed Forces of Ukraine is the state, which provides administrative and legal support for the mobilization of the Armed Forces of Ukraine through its bodies and their officials. Also, summarizing the positions of scientists, a classification of subjects that provide administrative and legal support for the mobilization of the Armed Forces of Ukraine was proposed.

Key words: state, subject of security, subject of administrative-legal provision of mobilization of the Armed Forces of Ukraine, President of Ukraine, bodies of state power, classification.

Постановка проблеми. Нормативного визначення поняття «суб'єкт забезпечення», «суб'єкт адміністративно-правового забезпечення», «суб'єкт адміністративно-правового забезпечення мобілізації» в Україні в чинному законодавстві немає. Також окремого аналізу суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації Збройних Сил України (далі – ЗСУ), не виконувалося. Водночас потребує дослідження питання класифікації суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що, незважаючи на збройну агресію стосовно України та вже проведених шести хвиль мобілізації, сфера адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ є недостатньо дослідженою. Визначення кола суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ сприятиме пошуку механізму вдосконалення їхньої діяльності, що позитивно вплине на підтримання обороноздатності нашої держави та протистояння агресії стосовно України.

Стан дослідження. Існує багато думок щодо трактування понять суб'єктів адміністративного права, суб'єктів державного управління, суб'єктів адміністративно-правових відносин, суб'єктів адміністративно-правового регулювання. Дослідженням суб'єктів адміністративно-правового забезпечення в різних сферах займалися Т. Корж-Ікаєва,

Д. Мамчур, С. Стеценко, О. Стоєцький, С. Чабаненко, П.П. Піцикевич, В.С. Шестак, О.Л. Стасюк. Однак окремого дослідження суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації в Україні не було.

Метою статті є визначення кола суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації в Україні, розкриття їх сутності та статусу, здійснення їх класифікації.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку, головним суб'єктом адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ є держава. Це є наслідком того, що, як слушно зауважує А.В. Філіппов, саме держава наділена суверенною владою, є уособленням, представником всього народу, здатна задовольняти загальнолюдські потреби, виконувати соціальну та інші функції, має спеціальний апарат, що забезпечує виконання державних функцій, може встановлювати обов'язкові для всіх правові норми, за допомогою яких регулювати суспільні відносини [1, с. 44].

Функцію державного управління у сфері адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ держава виконує через свої органи та їх посадових осіб, у розділі 3 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» наводиться перелік таких суб'єктів.

Варто зазначити, що поняття суб'єкта адміністративно-правового забезпечення мобілізації є вужчим за такі

поняття, як суб'єкт адміністративно-правового забезпечення, суб'єкт забезпечення та є похідним від цих понять.

Оскільки сфера мобілізаційної підготовки та мобілізації опосередкована правом, залучені до неї особи є суб'єктами права та суб'єктами правовідносин.

Виходячи з вищевказаного та враховуючи сутність поняття адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ, під яким вбачаємо діяльність держави, в особі її органів і посадових осіб та інших суб'єктів, які, згідно з чинним законодавством, наділені правами чи обов'язками в цій сфері, спрямовану на створення необхідних умов для належного здійснення мобілізації та встановлену нормами законодавства систему гарантій належного проведення мобілізації в Україні, наведемо розуміння поняття суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ. Під ними ми розуміємо *державу, в особі її органів та посадових осіб*, які створюють необхідні умови для належного здійснення мобілізаційної підготовки та мобілізації, та за яких належним чином діє система гарантій належного проведення мобілізації ЗСУ.

Натомість, враховуючи вищевказане, під суб'єктами правовідносин у сфері мобілізації ЗСУ ми вбачаємо фізичні та юридичні особи, які, у зв'язку з наділенням їх правосуб'єктністю в галузі мобілізації, беруть участь у правовідносинах, які виникають у разі здійснення мобілізаційної підготовки та мобілізації ЗСУ згідно з відповідними нормами права.

До повноважень Верховної ради України, у частині адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ, належить законодавче регулювання питань мобілізаційної підготовки та мобілізації, визначення видатків із Державного бюджету України, затвердження указу Президента про загальну або часткову мобілізацію [2].

Як слушно зазначає Т.О. Мацелик, той факт, що президент не належить до жодної з гілок влади, не означає незначеності його правового статусу. Якщо вивести його над усіма гілками влади, то значним буде вплив на всі інші державні владні органи з обмеженням їх самостійності. Місце президента має бути не «над», а «між» гілками влади як інтеграційний чинник їх співпраці. Маючи «особливий» статус зі своїми повноваженнями та комплексним характером взаємодії з іншими гілками влади, президент тяжіє до виконавчої влади, але мусить бути сполучною ланкою між усіма гілками влади як центр, що налагодить і скоординує спільні зусилля.

У науці адміністративного права склалася думка про визнання президента країни органом держави. Такої позиції дотримуються С.Г. Стеценко, Н.О. Рибалка, які зазначають, що Президент України, зважаючи на соціальну природу, територіальний масштаб діяльності, спосіб формування, склад і характер повноважень, є первинним, вищим, виборним, одноосібним державним органом. Однак вважаємо за потрібне погодитися з думкою Т.О. Мацелик в тому, що президент є посадовою особою, органом держави якої є адміністрація [3, с. 1].

Тобто, Президент України повинен підтримувати баланс між гілками влади, забезпечувати їх злагодженість та ефективну роботу. Повноваження президента, закріплені в Конституції України, можна віднести до сфери повноважень законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Але все ж таки найбільшим обсягом повноважень Президент наділений у сфері виконавчої влади [4, с. 23].

Зокрема, Президент України вносить подання про призначення Міністра оборони України, є Верховним Головнокомандувачем ЗСУ, призначає на посади та звільняє з посад вище командування ЗСУ, інших військових формувань, вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни та, у разі збройної агресії проти

України, приймає рішення про використання ЗСУ та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, приймає відповідно до закону рішення про загальну або часткову мобілізацію та введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях – з подальшим затвердженням цих рішень Верховною Радою України [5].

З наведених вище положень можна зробити висновок, що Конституція України передбачає поєднання в одній особі посади глави держави та посту Верховного Головнокомандувача ЗСУ. На нашу думку, таке поєднання є доречним задля єдності політичного і військового керівництва, координації зусиль і тісної взаємодії органів державної влади й органів військового управління у вирішенні питань оборони.

Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» визначено, що загальне керівництво у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації держави також здійснюється Президентом України [2].

Зокрема, в ст. 11 згаданого закону міститься перелік повноважень Президента України саме у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Президентом України визначене реформування системи мобілізаційної підготовки та мобілізації, формування належних умов для комплектування ЗСУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань фаховим персоналом, реалізація принципу екстериторіальності, створення електронного реєстру військовозовов'язаних; створення потужного, численного військово-навченого резерву, приписаного до визначених військових частин, готового до швидкого розгортання і здатного виконувати завдання за призначенням [6].

Також у вересні 2015 р. Президентом України було введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 вересня 2015 р. «Про нову редакцію Воєнної доктрини України», яка була розроблена на підставі Стратегії національної безпеки.

Виходячи із засад внутрішньої та зовнішньої політики, з урахуванням характеру актуальних загроз національній безпеці, одним з основних завдань воєнної політики України у найближчий час і в середньостроковій перспективі є удосконалення системи мобілізаційної підготовки та мобілізації, у т. ч. забезпечення створення необхідної кількості підготовленого військового резерву [7].

Необхідно погодитися з думкою науковців, які вважають неправильним надання главі держави права не тільки затверджувати Воєнну доктрину, але і самому її розробляти, усунувши таким чином із процесу уряд і парламент. На думку деяких науковців, такий підхід можна пояснити необхідністю єдиного керівництва й оперативного прийняття рішень у питаннях оборони, але водночас розроблення Воєнної доктрини та Стратегії національної безпеки – це не те саме, що, наприклад, оперативне прийняття рішень про введення надзвичайного стану чи оголошення мобілізації, оскільки ці документи – стратегічні для всієї держави [8, с. 3].

У теорії права багато науковців до суб'єктів адміністративного права, крім органів виконавчої влади, включають інші державні органи. Вони вступають в адміністративно-правові відносини з приводу виконання покладених на них обов'язків і реалізації належних їм прав у сфері державного управління. До таких органів належать Національний банк, Рахункова палата, Національна Рада з питань телебачення та радіомовлення, **Рада національної безпеки і оборони України** (далі – РНБО України), Центральна виборча комісія, Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим тощо. Серед цих органів найбільшу роль відіграє РНБО України, яка координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки й оборони [9, с. 1].

У межах нашого дослідження з перелічених вище державних органів цікавою для нас є саме РНБО України.

Відповідно до своїх повноважень, вона визначає стратегічні пріоритети забезпечення національної безпеки, координує діяльність органів державної влади в питаннях національної безпеки й оборони, забезпечує реалізацію аналітично-правової функції у сфері національної безпеки й оборони. Аналіз цих функцій вказує, що РНБО України, яку очолює Президент України, отримує контролюючі функції над усіма силовими структурами. Деякі науковці вважають, що розширення її повноважень є свідченням твердої військової політики. Нові рішення РНБО України віднині будуть обов'язковими для виконання, спрощується система контролю. Варто зауважити, що натовість Україна отримує координаційний орган, здатний вплинути на ефективність управління фронтом під час триваючої війни [10, с. 62].

Одним із доказів важливого значення РНБО України у забезпеченні національної безпеки держави, а також забезпечення мобілізації, стало створення Указом Президента України Военного кабінету РНБО України. Одним із завдань Военного кабінету є обговорення пропозицій щодо прийняття рішень про загальну або часткову мобілізацію, демобілізацію, інших питань щодо забезпечення стратегічного керівництва ЗСУ в особливий період.

Відтак важко не погодитися з науковцями, які вважають, що за своєю суттю РНБО України, не входячи до жодної з гілок влади, фактично може втручатися і впливати на діяльність виконавчої влади у сфері національної безпеки. Причому таке втручання може мати лише односторонній характер, оскільки в законі жодним чином не прописана відповідальність самої РНБО України за нав'язане органу виконавчої влади рішення, реалізація якого спричинила створення загрози або небезпеки національній безпеці або взагалі завдала їй шкоду. Водночас, на думку деяких науковців, постає ще одна наукова і практична проблема: здійснення контролю за діяльністю системи управління національною безпекою. Нині РНБО України здійснює контроль лише за органами виконавчої влади, тому органи законодавчої і судової влади щодо питань виконання ними функцій із забезпечення національної безпеки є по суті безконтрольними [9, с. 6].

Найважливіша роль у формуванні і здійсненні оборонної політики в будь-якій демократичній державі належить уряду. Кабінет Міністрів України має досить широкі повноваження у сфері оборони [11, с. 187].

Конкретизуються його повноваження у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації у Законі України «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію», який, у свою чергу, також містить досить широке коло повноважень уряду у цій сфері.

На нашу думку, важливим позитивним положенням вищевказаного закону є чітке розмежування повноважень Президента України й уряду у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації. У п. 9 ст. 4 закону зазначено, що загальне керівництво у сфері мобілізаційної підготовки і мобілізації держави здійснюється Президентом України, організаційне керівництво мобілізаційною підготовкою і мобілізацією в Україні – Кабінетом Міністрів України, координація діяльності органів виконавчої влади з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації здійснюється РНБО України. Безпосереднє керівництво щодо реалізації заходів із мобілізаційної підготовки і мобілізації здійснюється в центральних органах виконавчої влади, інших державних органах їх керівниками, а в ЗСУ, інших військових формуваннях – центральними органами управління відповідних військових формувань [2].

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України є спеціально уповноваженим органом у сфері держав-

них закупівель, метрології, з питань державно-приватного партнерства, оборонного замовлення [12].

Розглянувши функції Мінекономрозвитку, можна дійти висновку, що роль цього центрального органу виконавчої влади в забезпеченні мобілізаційної підготовки та мобілізації важко переоцінити. Підтвердженням цього є одне з найважливіших повноважень Мінекономрозвитку, а саме розроблення проекту мобілізаційного плану національної економіки.

Особливе місце серед державних органів щодо забезпечення оборони і національної безпеки країни займає **Міністерство оборони України**, яке здійснює значний блок координаційних, контрольних та інших повноважень у сфері управління національною безпекою й обороною України [13, с. 86]. Оборонне відомство бере участь у забезпеченні функціонування національної економіки та державного управління в особливий період, у плануванні мобілізаційної підготовки її галузей та контролі за підготовкою підприємств, установ та організацій усіх форм власності до виконання мобілізаційних завдань та за їх виконанням, організовує накопичення озброєння, військової техніки, інших матеріальних ресурсів у непорушному запасі та мобілізаційному резерві, а також створення резерву військовонавчених людських ресурсів [14].

Повноваження Міністерства оборони України у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації також деталізуються в Законі України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Велику кількість функцій у сфері мобілізації Міністерство оборони України здійснює через **Генеральний штаб ЗСУ**.

У свою чергу, Генеральний штаб бере участь у розробці мобілізаційного плану держави, контролює стан мобілізаційної підготовки державних органів, органів місцевого самоврядування, галузей економіки, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та виконання ними мобілізаційних завдань в особливий період; здійснює контроль за станом бойової та мобілізаційної готовності і боєздатності органів управління, з'єднань, частин, установ і організацій військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів, призначених для підпорядкування органам військового управління в особливий період та для виконання завдань територіальної оборони [14].

Що стосується *інших центральних органів виконавчої влади України*, то перелік їх функцій у сфері мобілізації також є широким.

Відповідно до законодавства, *місцеві державні адміністрації*, що є місцевими органами виконавчої влади і входять до системи органів виконавчої влади [15], та *місцеві органи виконавчої влади* також виконують функції у сфері адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ.

З наведеного вище поняття суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ зрозуміло, що адміністративно-правове забезпечення здійснюється державою в особі її органів та посадових осіб. Підприємства ж, установи й організації є учасниками правовідносин у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації, оскільки мають широке коло обов'язків у цій сфері, неухильне виконання яких спрямоване на належне здійснення мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Що стосується інших суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ, то до них можна віднести також судові органи та органи прокуратури України. Як визначено ст. 19 та 20 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», організаційне забезпечення мобілізаційної підготовки Конституційного Суду України, Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів

здійснює Кабінет Міністрів України, інших судів загальної юрисдикції – Державна судова адміністрація України. У свою чергу, Генеральна прокуратура України забезпечує мобілізаційну підготовку органів прокуратури України для функціонування в особливий період [2].

Отже, проаналізувавши вищенаведені думки науковців, вважаємо за потрібне зупинитися на питанні класифікації суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ.

Загалом у науці адміністративного права існує досить розгалужена система класифікацій груп суб'єктів. Найчастіше виділяють такі види суб'єктів адміністративного права: органи держави; громадські організації; громадяни. Існує і така думка, що усіх суб'єктів права залежно від того, чию волю вони виражають, у чийх інтересах і від чийого імені діють, а також від того, хто саме вступає в правовідносини, можна поділити на два типи: індивідуальні та колективні [16, с. 87].

Наводячи класифікацію суб'єктів системи державного управління, Д.В. Колесников звертає увагу на такі особливості:

1) основу класифікації становлять органи виконавчої влади;

2) органи інших гілок влади (законодавчої та судової) не є суб'єктами системи державного управління з урахуванням їх завдань, функцій і компетенцій;

3) посадові особи органів виконавчої влади є суб'єктами системи державного управління, їх варто виділити в окрему групу;

4) окрім органів виконавчої влади, суб'єктами системи державного управління також можуть бути інші державні та недержавні органи, якщо відповідні функції їм делеговано державою [17, с. 83].

На його думку, класифікація суб'єктів державного управління повинна виражатися таким чином: органи виконавчої влади; інші державні та недержавні органи (структурні підрозділи органів виконавчої влади, громадські організації, недержавні органи, якщо їм делеговано відповідні повноваження); керівники й керівний склад цих органів (політичні діячі; посадові особи; службові особи, наділені державно-владними повноваженнями) [17, с. 83].

Що стосується суб'єктів адміністративно-правового забезпечення, то до них вважаємо за доцільне віднести представників різних гілок влади, враховуючи загальнодержавний характер мобілізаційних заходів і заходів мобілізаційної підготовки, забезпечення яких входить до обов'язків державних органів трьох гілок влади.

Безумовно, суб'єкт адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ є різновидом суб'єкта адміністративного права, тому йому притаманні ознаки суб'єкта адміністративного права.

Варто зазначити, що систему суб'єктів владних повноважень у сфері оборони ретельно вивчав В.В. Сокурченко. У своєму дослідженні він вдало наводить систему державних органів, які, на його думку, становлять інституційний аспект сфери оборони. Інституційний аспект сфери оборони представлено [18, с. 51]:

- органами політичного управління сферою оборони;
- органами військового управління;

– іншими органами, які у взаємодії з Міністерством оборони України, у межах своїх повноважень, виконують функції у сфері оборони.

Оскільки мобілізаційна підготовка та мобілізація є складовими частинами комплексу заходів, які здійснюються з метою забезпечення оборони держави, на нашу думку, класифікацію В.В. Сокурченко можна частково застосувати до системи органів, які здійснюють адміністративно-правове забезпечення проведення мобілізації, дещо адаптувавши її до цієї сфери.

Оскільки, як зазначалося вище, ми не погоджуємося з думкою деяких науковців про визнання Президента країни органом держави, а погоджуємося з позицією, згідно з якою Президент України є посадовою особою, органом держави якої є адміністрація, вважаємо за потрібне включити Президента України до нашої класифікації не до категорії органів політичного управління, а саме як посадову особу.

Також варто зауважити, що не всі дослідники виділяють посадових осіб органів виконавчої влади в самостійну групу суб'єктів, у правовій теорії наявні позиції, які заперечують виділення керівного складу органів виконавчої влади як суб'єкта системи державного управління взагалі [17, с. 79]. Наприклад, Д.М. Бахрах вважає, що посадова особа, здійснюючи владні повноваження, діє не як індивід, а як уповноважений представник організації та, відповідно, дії такої посадової особи тягнуть юридичні наслідки для неї – вони визнаються діями організації [18, с. 89]. Ми, підтримуючи позицію Д.В. Колесникова, не погоджуємося з такою думкою, але погоджуємося з ним в тому, що політичні діячі, посадові і службові особи органів виконавчої влади наділяються владними повноваженнями, що свідчить про те, що їх об'єктивно не можна виключити з переліку суб'єктів державного управління [17, с. 79]. Розглядаючи керівників державних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації, варто звернути увагу на те, що Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» безпосереднє керівництво щодо реалізації заходів із мобілізаційної підготовки і мобілізації здійснюється в центральних органах виконавчої влади, інших державних органах їх керівниками [2].

Висновки. Отже, підсумовуючи думки науковців, наведемо авторську класифікацію суб'єктів адміністративно-правового забезпечення мобілізації ЗСУ:

1. Президент України й органи політичного управління (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, РНБО України, Мінекономрозвитку).

2. Органи військового управління (Міністерство оборони України, Генеральний штаб ЗСУ, військові комісаріати, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації) [14].

3. Керівники державних органів, державні органи та їх посадові особи, які в межах своїх повноважень виконують функції у сфері адміністративно-правового забезпечення мобілізації.

4. Недержавні органи (органи місцевого самоврядування).

Список використаної літератури:

1. Філіппов А.В. Адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 246 с.
2. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 р. № 3543-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/print1443614978955022>.
3. Мацелик Т.О. Президент України як суб'єкт адміністративного права. Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». 2011. № 2. С. 68–72.
4. Бондаренко К.В. Особливості повноважень Президента України в державному управлінні адміністративно-політичною сферою. Науковий вісник Херсонського державного університету. Вип. 2. Т. 3. 2014. С. 22–26.
5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06 травня 2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 43. С. 14.

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 вересня 2015 р. «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 78. С. 38.

8. Берназюк І.М. Систематизація стратегічних актів у сфері національної безпеки та оборони України. Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики. 2017. № 2. Ч. 2. С. 3–6.

9. Ліпкан В.А. Правовий статус РНБОУ у сфері національної безпеки України. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 12. С. 4–8.

10. Полякова Ю.О. Щодо правового статусу Ради національної безпеки і оборони України в системі захисту суверенітету і територіальної цілісності України. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 4. С. 61–64.

11. Зьолка В.Л. До питання розмежування повноважень Президента України та Кабінету Міністрів України у сфері оборони. Університетські наукові записки. 2005. № 4. С. 187–191.

12. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459. Офіційний вісник України. 2014. № 77. С. 116.

13. Кременовська І.В. Правові та організаційні засади діяльності суб'єктів виконавчої влади у сфері забезпечення національної безпеки України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2010. 209 с.

14. Про оборону України: Закон України від 06 грудня 1991 р. № 1932-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 9. С. 106.

15. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. Офіційний вісник України. 1999. № 18. С. 3.

16. Лазаренко В.А. Адміністративно-правове регулювання екологічної безпеки в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 209 с.

17. Колесников Д.В. Адміністративно-правове регулювання в системі державного управління в умовах демократизації публічних систем: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2016. 207 с.

18. Сокурєнко В.В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2016. 573 с.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Савинець Олена Юрїївна – викладач кафедри правового забезпечення Військового факультету фінансів і права Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Savynets Olena Yuriyivna – Lecturer at the Department of Legal Support of Military Faculty of Finance and Law of Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

elenasavinets@gmail.com